

Pred nadaljnjo sprostitvijo obveznih oddaj

Različne gospodarske in politične okoliščine, ki so nas spremljale od osvoboditve sem, so se seve nujno zrcalile tudi v ukrepih naše vlade in Partije na posameznih gospodarskih področjih. Razmeroma nerazvita industrija, suša in slabe letine kot njena posledica, posebno pa razdrobljenost in zaostalo kmetijstvo ter temu primerni hektarski donosi, vse to je nujno zahtevalo mnogo upravnih posegov v gospodarstvu — podrobno planiranje proizvodnje in porazdelitve — da bi pri takem stanju, a spričo naporov za izpolnitev plana, zagotovili nekmečkemu prebivalstvu vsaj osnovne količine neobhodno potrebnih živil, naši vasi pa najpotrebnejše industrijske izdelke. Mnogi administrativni ukrepi so bili potrebni tembolj, ker je število v zajamčeno preskrbo prevzetih delavcev in uslužbenecv po mestih in industrijskih središčih nenehno naraščalo. Da je sistem direktivnega planiranja v podrobnostih — ki se mu je v kmetijstvu pridružil še obvezni odkup številnih pridelkov — zaviral iniciativno proizvodnjo, je potrila praksa. Spričo naših dosedanjih uspehov v demokratizaciji oblasti, v industrializaciji in naraščanju socialističnega sektorja v kmetijstvu — pa moramo in moramo opustiti vrsto prej potrebnih ukrepov, ki so zdaj čedalje večja ovira za napredek — čedalje večja ovira za večjo in boljše proizvodnjo.

Ta cilj — povečati proizvodnjo — ki ga poleg drugih ukrepov na področju kmetijstva zasledujemo tudi s sprostitvijo prometa s kmetijskimi pridelki, pa marsikomu še ni povsem jasen. V nasprotnem primeru se namreč ne bi moglo dogoditi, da posamezni okrajji (n. pr. okraj Grosuplje) še zdaj predpisujejo posameznim kmečkim gospodarstvom obvezni odkup jaje in zelenjave, ki — kar je najbolj značilno — nikoli ni bila predmet obvezne oddaje. Takšni primeri nazorno potrjujejo, da boj proti zakoreninjenemu birokratskemu ukrepanju ne bo lahak. Ne samo, da je na sedanji stopnji našega razvoja naravnost škodljivo razširjati seznam pridelkov obvezne oddaje, marveč ga je treba kar najbolj skriti.

V tem smislu pripravljamo zvezna vlada odločbo, po kateri bodo kmetovalci popolnoma oproščeni obvezne oddaje krompirja, fižola, sene in slame. Zato snetujemo okrajnim ljudskim odborom, naj ne izgubljajo časa s porazdelitvijo planov in podrobnim zadovoljevanjem kmetovalcev z obvezno oddajo teh štirih pridelkov.

Glede delne ali popolne sprostitve obvezne oddaje mleka in mesa, ki jo zvezna vlada pravkar proučuje, je predvsem važno, da kmetovalci vestno in v celoti izpolnjujejo predpise o obvezni oddaji, dokler se uredba ne bo odločeno, v kolikšnem obsegu in s kakšnimi pogoji bo sprostitev teh dveh pridelkov možna. Praksa zadnjih mesecev pa kaže nasprotno. Čeprav so dinamične plane odkupa mesa in mleka določili okrajni ljudski odbori po svoji uvidevnosti, in sicer tako, da so posebno v strahotnejših okrajih obveze znatno manjše, kakor so bile lani, mnogi okrajni ljudski odbori planiranih količin še daleč ne dosegajo. To velja predvsem za področja okrajnih ljudskih odborov Maribor-okolica, Ptuj, Murska Sobota, Radgona, Dol. Lendava in Ljutomer. Taki primeri seveda le podaljšujejo pot do odločbe o sprostitvi prometa z mlekom in mesom. Ne smemo tudi pozabiti, da terja preusmeritev važnih živil, kakor sta mleko in meso, iz zagotovljene preskrbe na prosti trg, temeljito organizacijsko pripravo, to je brezhibno nabavno in prodajno omrežje, ki bo moglo zadovoljiti potrebe mest in industrijskih središč. Naj omenimo še, da bodo v primeru sprostitve obveznega odkupa mleka in mesa potrošniki v mestih in industrijskih središčih deležni različnih olajšav, tako da se njih življenjski standard ne bo znižal. V tem primeru bo poskrbljeno tudi, da bodo otroci redno prejeli mleko.

Če se zavedamo, da je tudi realna delavčeva plača zelo odvisna od dviga kmetijske proizvodnje, pač ni razloga, da se v ta namen ne bi posluževali v okviru planskih proporcij delovanja zakona po nužde in popravevanja.

Ljudska PRAVICA GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Ljubljana, petek, 20. aprila 1951

STEVILKA 94. — LETO XII. — CENA 2 DINARJA.

Uredniški odbor — Odgovorni urednik Vlado Vodopivec Uredništvo: Kopitarjeva ul. 8 — Uprava: Kopitarjeva ul. 2 — Telefon uredništva in uprave: 59-61 do 52-65 — Telefon narodniškega oddelka 80-80 — Telefon oglasnega oddelka 86-85 — Številka ček rač. 604 90321-0 — Mesečna naročnina 50 din — Tisk tiskarne „Ljudske pravice“ v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 8

Protestna nota Jugoslavije bolgarski vladi zaradi neprestanih izzivanj

Beograd, 19. aprila. (Tanjug.) Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ je poslalo bolgarski vladi protestno noto, v kateri najodločneje protestira proti obmejnemu incidentom in oboroženemu izzivanju na jugoslovansko-bolgarski meji, ki jih povzročajo bolgarski obmejni organi. Nota zahteva od bolgarske vlade, naj napravi konec takšnemu in podobnemu izzivalnemu ravnanju svojih organov in naj izda odločne ukrepe, da bi prenehalo takšno agresivno ravnanje njenih organov do Jugoslavije.

Zunanje ministrstvo FLRJ je doslej že večkrat opozorilo bolgarsko vlado na obmejne incidente in oborožena izzivanja bolgarskih obmejnih organov. Samo v razdobju od 19. decembra lanskega leta do 5. aprila tega leta so obmejni organi povzročili 20 obmejnih incidentov. Bolgarski obmejni organi so 14-krat streljali na jugoslovansko ozemlje, petkrat so vdrli na jugoslovansko ozemlje ter so pri tem enkrat pozabili vzeti s seboj propagandno gradivo in dvakrat izstreliti rakete proti jugoslovanskemu ozemlju.

Nadaljnje sistematično izzivanje, kršitve jugoslovanskega ozemlja in oborožena izzivanja na jugoslovansko-bolgarski meji, ki jih povzročajo bolgarski obmejni organi, dokazujejo — je rečeno v noti jugoslovanskega zunanjega ministrstva, da bolgarska vlada doslej še ni pokazala dobre volje, da bi sicer primerne korake, ki bi napravili konec takšnemu in podobnemu ravnanju obmejnih organov.

SENATOR VANDENBERG UMRL

Washington, 19. aprila. Agencija France Presse poroča, da je umrl v 67. letu starosti član ameriškega senata Arthur Vandenberg, ugledni republikanec in strokovnjak za vprašanja zunanje politike.

Achesonov govor — ZDA se ne nameravajo niti umakniti pred napadom na Korejo niti dovoliti, da bi se vojna razširila

Washington, 19. aprila. V nacionalnem klubu novinarov v Washingtonu je zunanji minister ZDA Dean Acheson večeraj izjavil, kakor poroča United Press, da se ZDA ne nameravajo niti umakniti pred napadom na Korejo, niti dovoliti, da bi se boj razširil na kitajsko ozemlje. Napad, je dejal Acheson, se ne sme pomirjevati, nagrajevati ali rezirati. Odločno se mu upreli, to je cena miru. Naglasil je, da je treba svetlo jasno povedati, da bodo vlada ZSSR in njeni agenti v Pekingu odgovorni za to, ako se bo vojna v Aziji razširila.

Acheson je dejal, da so ZDA pravkar končale veliko razpravo o svoji politiki v Evropi ter je napovedal, da je sedaj na vidiku velika razprava o politiki ZDA na Daljnem vzhodu. Ugodna napaka bi bila, je dejal Acheson, ko bi ločili politiko ZDA v Aziji od njihove politike v Evropi.

ZDA si prizadevajo, je nadaljeval Acheson, da bi bila čimprej sklenjena mirovna pogodba z Japonsko. Načrti za ustanovitev pakta kolektivne varnosti držav Pacifika morajo napredovati vzporedno z načrtom za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko.

Bolgarska vlada s tem dokazuje v skladu s svojo sovražno politiko nasproti Jugoslaviji, da si prizadeva sedanje stanje na jugoslovansko-bolgarski meji ohraniti in še bolj poslabšati.

Nova sovražnost vlade CSR

Češko veleposlaništvo v Beogradu je 14. t. m. sporočilo našemu zunanjemu ministrstvu, da bo češkoslovaška vlada letos 1. maja zaprla svoj generalni konzulat v Zagrebu in da zahteva, naj jugoslovanska vlada zapre svoj generalni konzulat v Bratislavi. Ta zahteva češkoslovaške vlade nasprotuje konzularni konvenciji, ki je bila sklenjena med Jugoslavijo in Češkoslovaško ter pomeni surovo kršitev prevzetih obveznosti. Češkoslovaško obvestilo ni navajalo nobenih razlogov in češkoslovaški generalni konzulat v Zagrebu je imel vse možnosti za neovirano delo. Zaradi neutemeljene zahteve je naša vlada večeraj protestirala pri češkoslovaški vladi ter opozorila, da je njena zahteva kršitev pogodbenih obveznosti in viden izraz sovražne politike do Jugoslavije. Naš generalni konzulat v Bratislavi bo zaprt 1. maja.

Sporazum med Jugoslavijo in ZDA o pomoči za krepitev obrambne sposobnosti FLRJ

Beograd, 19. aprila. V ministrstvu za zunanje zadeve sta bili 17. aprila izmenjeni noti med vlado FLRJ in ambasado ZDA v Beogradu. S to izmenjavo je bil sklenjen sporazum med obema vladama, ki se nanaša na pomoč v surovinah in drugih predmetih, ki jih bo vlada ZDA dala Jugoslaviji.

Ta pomoč bo dodeljena na temelju dogovora med obema državama in v okviru zakona o medsebojni pomoči, ki

Avto in kamion, dve izmed štirih lepih nagrad za najboljše delovne kolektive — zmagovalce v šestmesečnem tekmovanju na čast 10. obletnice Osvobodilne fronte. Kdo jih bo dobil?

MARŠAL TITO OPERIRAN

Beograd, 19. aprila. Maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je bil po zdravniškem nasvetu operiran 19. t. m. zaradi žolčnih kamnov. Operacija je dobro prestala. Temperatura je 37,6, puls 92, dihanje 28.

Professor dr. Božidar Lavrič, prof. dr. Bogdan Brečelj, dr. Igor Tavčar, sanit. polk. Ivo Popović.

Odhod pooblaščenega ministra FLRJ Cicmila v Pakistan

Beograd, 19. aprila (Tanjug) Večeraj je odpotoval iz Beograda v Karachi prvi jugoslovanski izredni poslanik in pooblaščen minister v Pakistanu Obrad Cicmil. Na postaji eta se od njega poslovila pooblaščenca ministra dr. Sloven Smolaka, načelnik protokola, in Mihajlo Javorški, načelnik oddelka ministrstva za zunanje zadeve FLRJ.

Spomenik ustreljenim Hrvatim v Franciji

Hrvatski kipar Vanja Radauš je izdelal prvo figuro monumentalnega spomenika, ki ga bo postavila zvezna vlada v Villefranche de Rouergue v južni Franciji, kjer so hitlerjanci leta 1943 ustrelili 110 prisilno v cesovske čete mobiliziranih Hrvatov. Leti so se uprli 17. oktobra 1943, češ da se ne bodo borili proti francoskim partizanom. Upor so hitlerjanci v krvi zadušili in na mestu ustrelili 110 upornikov. Spomenik je sestavljen iz dveh skupin ustreljenih upornikov, centralne figure vojaka, ki kliče na upor, in figure ženske v narodni noši. Na spomeniku je besedilo v hrvaškem in francoskem jeziku, ki kratko razlaga, kako je prišlo do upora. Stal bo na mestu, kjer je bila ustreljena večina upornikov. To se je zgodilo na nekem kmečkem posestvu, ki ga je jugoslovanska vlada kupila.

NAŠI ZNANSTVENIKI NA KONGRESU BIZANTOLOGOV V PALERMO

V Palermu je se končal te dni osmi kongres bizantologov, ki so se ga udeležili tudi štirje jugoslovanski znanstveniki: prof. dr. France Stele, dr. Josip Ham, arh. Djordje Bošković in Grga Novak. Naši znanstveniki so predložili kongresu svoja dela o bizantizmu v srednjeveškem stenskem slikarstvu v Jugoslaviji.

Mac Arthur pred Kongresom v Washingtonu

Washington, 19. aprila (AFP). Mac Arthur je prisel davi v Washington. Na letališču sta ga sprejela minister za obrambo Marshall ter predsednik odbora šefov generalnih štabov Omar Bradley, Mac Arthur je imel pred Kongresom govor, v katerem je izjavil, da morajo ZDA ohraniti strateški položaj v Pacifiku in oporiščih na otokih. Poudaril je, da morajo ZDA s svojih položajev doseči vse azijske luke bodisi z letali ali mornarico, od Vladivostoka do Singapura. S tem bi bile ZDA v stanju preprečiti vsak morebitni napad na Ameriko. Mac Arthur je ponovno zahteval, da Formozo ne sme priti v roke LR Kitajskoin ostro napadel LR Kitajsko.

Prav tako kakor je napadel LR Kitajsko, je hvalil Japonsko in dejal, da je Japonska napravila po vojni velikanski preobrat na političnem, gospodarskem in socialnem področju. Predlagal je tudi pred Kongresom popolno gospodarsko blokado kontinentalne Kitajske, popolno pomorsko blokado, odpravo omejitev poletov nad Mandžurijo ter odpravo omejitev uporabe Cankajškovičevih čet.

Truman o ameriški politiki na Daljnem vzhodu

Washington, 19. aprila. (Tanjug) Predsednik ZDA Truman je danes izjavil, da je dal navodila zunanjemu ministru Achesonu, obrambnemu ministru Marshallu in svojemu osebnemu svetovalcu John Foster Dullesu, naj store potrebne ukrepe, da se pospeši sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko. Truman je pri tem naglasil, da je osnova ameriške politike na Daljnem vzhodu krepitev držav izven sovjetskega bloka.

Čez najtežje dni - v veliko razdobje narodne zgodovine

Velika razstava, ki jo pripravljajo v prostorih Gradbenega inštituta v Ljubljani za 10. obletnico Osvobodilne fronte, bo prikazala tudi mnogo dragocenega gradiva za proučevanje najtežjih in največjih dni naše narodne zgodovine.

Osvobodilni tisk je bil velikega pomena za razvoj osvobodilnega gibanja in za borbo proti okupatorju. Zato so naši najvidnejši ljudje, a največ pokojni Tone Tomšič, posvečali veliko skrb razvoju partijskega in osvobodilnega tiska. Po ustanovitvi Osvobodilne fronte je »Slovenski poročevalec« maja 1941 s svojo besedo pozival naše ljudstvo v borbo proti fašističnemu zasužnjevanju. V svoji prvi številki piše: »Doživeli smo katastrofo, hujšo ko kdaj koli v svoji zgodovini, polni nacionalnih nesreč. Nad narodi Jugoslavije so zagospodarili nemški, italijanski, madžarski in bolgarski imperialisti. Slovenski narod in njegovo zemljo so razkosali in ei razdelili nemški, italijanski in madžarski osvajalci...«

nekaj odstavkov nižje: »V teh najtežjih trenutkih izpovedujemo, da je naša vera v našo osvoboditev globlja in močnejša kot kdaj koli prej!«

»Slovenski veljaki počno, kar jim narakuje korist njihovega žepa in razreda, toda pred našim slovenskim narodom, pred vsem izmučenim in krvavečim sloveštvom je — prihodnost svobode, bo-

dočnost delovnih ljudi, ki ne bo poznala izkoriščanja človeka po človeku in ne zatiranja naroda po narodu.«

Ko so bivši oblastniki odkrito ali potuhnjeno podajali okupatorju roko, je Komunistična partija ponovno dokazala, da je edina poklicana stati na čelu te borbe in jo voditi. Vojni komite KPJ je izdal navodila za borbo proti osvajalcem.

CK KPS je imel v začetku junija 1941 v Mencingerjevi ulici in na Brdu v Ljubljani partijsko konferenco, katere so se udeležili delegati iz vseh krajev Slovenije. Na konferenci je tovariš Karelj analiziral mednarodno politično situacijo in jasno nakazal perspektivo pohoda fašistov na Sovjetsko zvezo. Na osnovi te analize so bile dane konkretne naloge: zbiranje in pripravljane orožja, organiziranje borbenih grup in ustvarjanje potrebnih postojank na podeželju za predstoječo partizansko borbo. Drugi kongres Komunistične partije Slovenije Stane Kavčič — Organizacijska poročila

Enote Združenih narodov so v korakale v Hvačon

Kitajske čete se umikajo na nove postojanke v bližini letalskih oporišč

Tokio, 19. aprila. United Press poroča, da so enote združenega poveljstva na Koreji zvezle večeraj utrjene jezove pri rezervuarju Hvačon in v korakale brez boja v Hvačon. Druge enote so pripelje v bližino važnega kitajskega prekrbovalnega središča v srednji Koreji Čorvona in so oddaljene od njega sedaj samo še 4 km. Na vzhodnem boku srednjega dela fronte so enote Združenih narodov prodirle čez ceoto, ki pelje iz Čiporija v Kumbho in so se ponekod zapletle v srditve boje s kitajskimi zaščitnicami na utrjenih postojankah vzhodno od ceste, ki pelje v Kumbho.

Po drugih poročilih Kitajci med svojimi sedanjimi umiki ne puščajo za seboj minekij polj in tudi ne tankovskih pastí, kakor so dela doslej. Sodijo, da je to najbrž kitajska vojna prevara, s katero bi hoteli prisiliti enote Združenih narodov k naglemu napredovanju proti severu, da bi se tako njihova fronta razširila. Sodijo tudi, da se Kitajci z vso naglico umikajo na nove postojanke v neposredni bližini letalskih oporišč, iz katerih bi lahko njihova letala učinkovito napadala sovražnika.

Agencija France Presse poroča, da je prvi škotski bataljon odšel iz Hongkong na korejsko bojišče.

Severnokorejsko poveljstvo trdi, da so Severnokorejci in Kitajci začeli sedaj obrambne boje 15 km severno od 38. vzporednice. Sporočilo pripominja, da je severnokorejsko letalstvo napadlo 16. t. m. 5 sovražnih rušilec, od katerih je bil eden potopljen, drugi pa hudo poškodovan.

Kitajska naj bi pojasnila, če je pripravljena pogajati se za prekinitev sovražnosti na Koreji

New York, 19. aprila (radio OZN). Večera so imeli ponovno predstavniki 12 azijskih in arabskih držav sestanek, na katerem so obravnavali zadnje ponudbo severnokorejske vlade za mirno rešitev korejske vojne. Zvedelo se je, da so na sestanku razpravljali tudi o korakih, ki jih je storila Indija zadnje dni v Pekingu. Indija se je po svojem veleposlaniku v Pekingu obrnila na kitajsko vladu z vprašanjem, kako gleda na položaj po odstopu generala Mac Arthurja. Indijski predstavnik Benegal Ran je prebral na sestanku hrbojzavaj indijskega veleposlanika v Pekingu, v kateri je rečeno, da

Podrobnosti o potopljeni britanski podmornici »Affrey«

London, 19. aprila (Tanjug). Britanska javnost že skoraj 3 dni nestrpno pričakuje vesti o izgubljeni podmornici »Affrey«, ki se je z vsaj sedaj potopila v Rokavskem prelivu. Sedaj že ni skoraj nobenega upanja, da bi rešili 75 moških posadke. Podmornica se je potopila kakih 70 m globoko v zahodnem delu Rokavskega preliva ter so ostali vsaj posadki, da bi natančno določili kraj, na katerem leži, brezuspšno. Vse ladje, ki so podmornico iskale, so silnata večera popoldne klice na pomoč, za katere domnevalo, da so prihajali iz podmornice. Toda kljub temu niso potopljene podmornice našli. Podmornica leži že več kot 80 ur na morskem dnu, posadka pa ima zalogo kisika samo še za 20 ur.

Navzile dejstvo, da je bila podmornica opremljena z najmodernejšimi reševalnimi sredstvi, vstevši posebne potopijske obleke, v katerih lahko posadka zapusti ladjo tudi z morskega dna se ni mogel noben član posadke rešiti. Zaradi tega domnevalo, da je podmornica trčila na kakšen predmet pod vodo, pečino ali potopljeno ladjo in da se je prevrnila, tako da so zaprti vsi izhodi za primer nevarnosti.

Na Danskem so našli velikanska nahajališča soli

Kopenhagen, 19. aprila (Tanjug). Neko dansko-ameriško društvo, ki od konca druge svetovne vojne raziskuje naftna področja na Danskem, trdi, da je našlo velikanska nahajališča soli, ki jih ceni nad 450 milijard ton. Glede na to, da je sedanja letna potrošnja soli na svetu približno 16 milijonov ton, bi ta količina zadoščala za 28.000 let. Ni pa še ugotovljeno, če bi bilo izkoriščanje nahajališč rentabilno.

DVA KONCERTA pianista E. Kendalla-Taylora v Ljubljani

Angleški pianist Edw. Kendall-Taylor, ki sodi med najbolj upoštenevane pianiste svoje domovine, nam je blizu ne samo po svojih umetniških dejstvih, temveč tudi po veliki ljubezni do naši deželi, ki jo je izpriljal že doslej z mnogimi dobrodošlimi obiski. Letošnja turneja po Jugoslaviji nam je naklonila dva koncerta: prvi, solistični, je bil v ponedeljek, 16. t. m., drugi, z orkestrom, pa v eredo, 18. t. m. Na obeh je pianist iznova potrdil svoj sloves, naša publika pa iznova njegovo priljubljenost, tako da sta oba nastopa izvenela v navdušene in prijateljske manifestacije, ki so veljale prav tako umetniku, kot prijatelju E. Kendall-Tayloru.

Prvi koncert, katerega objava je pianista pravzaprav presenetila, ker je bil epred namenjen Beogradu, je obsegel velik in težaven program. Na prvem mestu Bachova (kromatično) Fantazija in fugo, eno tistih del, v katerih se je najbolj razodela Bachova novotarska, neugnana, a vendar umirna tvornost in — kot njen odsev — nemirna, lesketajoča se prelivajoča kromatično modulatornost Fantazije, ki jo suvereno dopolnjuje veličastno zgrajena Fuga, kjer preide ves nemir in se umakne prepričljivi zamaknjenosti. Na drugem mestu dve Beethovenovi sonati z enakim vzdevkom: Quasi una fantasia, a vebinsko popolnoma različni, četudi sta obe iz iste ustvarjalne dobe. Njun koncept le redko očituje

kitajska vlada meni, da v ameriški politiki na Koreji ni prišlo do prav nobenih sprememb. Na sestanku so sklenili, da bi bilo zaželjeno, če bi kitajska vlada natančneje pojasnila svoje stališče, zlasti če bi kitajska vlada odgovorila na vprašanje, ali je pripravljena za pogajanja o prenehanju sovražnosti. Predstavniki Indije se je zavezal, da bo kitajske vlado zaprosil, naj natančneje pojasni svoje stališče.

Kitajski protest

Peking, 19. aprila. Radio Peking poroča, da je kitajska vlada vložila protest pri britanski vladi zaradi rekviriranja kitajskega tankerja »Junghao«. Podoben protest je poslal Peking, kakor poroča United Press, tudi vladi v Hongkongu.

Pogodbe o prijateljstvu med Indijo in državami Srednjega vzhoda

Dew Delhi, 19. aprila. Kakor poroča Associated Press, bo Indija kmalu podpisala pogodbe o trgovini in prijateljstvu s Sirijo, Libanonom, Jemenom in Tajlandom. Podobno pogodbo, bo Indija sklenila tudi s Filipini. Pogajanja o sklenitvi pogodb se se že začela.

V slovenskih hišah na Gorškem zopet hišne preiskave

Trst, 19. aprila. (Tanjug.) Predstavniki demokratične fronte Slovencev v Gorici je protestiral pri šefu goriske policije zaradi policijskih hišnih preiskav po slovenskih vaseh. Policijski upravnik je izjavil, da so te preiskave potrebne baje zato, da bi našli skrito orožje.

Predstavniki demokratične fronte Slovencev v Italiji je spriljo tega poudaril, da pri vseh dosedanjih preiskavah niso našli nikakršnega orožja. Naglasil je, da te preiskave neposredno pred volivami za pokrajnske svete pomenijo v resnici manevar, ki naj bi vplival na slovensko prebivalstvo.

VPRAŠANJE MIROVNE POGODBE Z JAPONSKO

Strah zahodnih velesil, da ne bi Mac Arthur prekoračil svoja pooblastila in s prenagljenim sklepom razširil korejski epopad v svetovno vojno, je posledno vplival tudi na politiko zahodnih velesil do Japonske. V zahodnih krogih menijo, da bo odslovlitev Mac Arthurja olajšala sodelovanje med Združenimi državami Amerike in drugimi zahodnimi velesilami tudi glede mirovne pogodbe z Japonsko.

Vprašanje okupacije se zdaj eploh ne postavlja več, saj je okupacijski režim že zdavnaj utrjen. Ker prebaja čedalje več odgovornosti na japonske oblasti, smemo prej govoriti o reviziji okupacijskega režima.

Nične ne zanika, da je Mac Arthur užival tako velik ugled na Japonskem predvsem zaradi svojih osebnih zaslug, vendar se na splošno poudarja, da je bila glavni vzrok njegovega ugleda predvsem zmaga ameriških čet na Tihem oceanu, v poznejši fazi pa odnos ameriških oblasti do Japonske. V Ameriki so prepričani, da jim ni več potreben nimbus, ki ga je na Japonskem užival Mac Arthur. Zato je novi vrhovni poveljnik na Koreji general Ridgway lahko avtomatsko prevzel tudi upravo japonske okupacije.

Vendar pa so se ob odhodu generala Mac Arthurja v Ameriko pojavile tu in tam govovice, da bo Azija odedaj morda manj važna za ameriško zunanjo politiko kot pa Evropa. Mac Arthurjevo odslovlitev so tolmačili kot dokaz, da je v ZDA zmagala emerja, ki zagovarja stališče, da mora imeti odslej Evropa absolutno prednost.

Najnovejši obisk posebnega Trumanovega odposlanca Dullesa v Tokiu je hitro ovrgel vesti, da se bo ameriška politika na Daljnem vzhodu spremenila. Po

»Messaggero Veneto« in zgodba o psu

Nepoboljšljivi »Beneški poslanec«, kakor si je ta dnevnik označil svojo funkcijo, je v terek zopet razlagal svojo sovinstiško modrost po deželi treh Benečij. Če ne bi prej pogledal naslova in ugotovil, da vzdržuje list nekateri veleposlaniki in industrijski krogi v Severni Italiji, bi človek mislil, da bere Lajolovo »Unita«. Tako na las je bilo podobno neotesano sovinstiško pisanje tega lista s pisanjem kominformovcev. Isti so bili izrazi in iste trditve.

Z obiskom Truggve Ljeva v Beogradu je bil baje storjen vdoloten korak vključitve Jugoslavije v zahodni blok (koliko stokrat je Jugoslavija že storila ta »vdolžni koraki«). Po tej uvodni ugotovitvi pa se spusti »Messaggero« v dolg prepír z londonskim listom »Times«, ki si je drznil na jeto članka, ja zapisati, da je Jugoslaviji potrebna pomoč. Posebno je baje nevarna pomoč v orožju, ki jo je list »Times« priporočal. Ob tem trdi »Messaggero« da je stališče Angležev stališče posestnika, ki si hoče zagotoviti varnost svojega posestva s tem, da sodbuja napadalnost svojega psa čuvalja.

Tem bolj pa je zato neudoben položaj Italije, ki je podoben položaju klapca, ki mora ležati poleg pasje ute in ki je že čisto občutil, kako ostre zobe ima ta pes, ker ima od njegovih zob še brazgotine na telesu. Tak je dobesedno ta italijansko-imperialistično-sovinstiško-kominformovski izliv. Ob njem dobi človek vtis, da je pisec članka pred leti nekje na naši zemlji urno pobiral pete pred partizanskimi puškami in cika danes na »brazgotine« kot so »Provincia di Lubiana« in Slovensko Primorje. Za popravke pa je treba omeniti tu, da so na Slovenskem Primorju ostale odprte rane le še na našem telesu. Za modro teorijo o psu duvaja, ki bi jo moral napisati samo nekoliko prej, bi lahko člankar na zadnjem kongresu KPI dobil lastnoročno od Togliattija medaljo, kakor jo je dobil tržaški Vidali. Zelje in prizadevanja Vidaltija in sovinstiškega člankarja so si namreč popolnoma podobne — kakor jih pač narekujejo v Moskvi.

informacijah agencije UP naj bi ta obisk pokazal, da namerava ameriška vlada nadaljevati pogajanja za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko klub dramatični odskovitvi Mac Arthurja. Dulles se bo v Tokiu pogajal z Ridgwayem in japonskimi prvaki o novem osnutku japonske mirovne pogodbe, ki ga je ameriška vlada pred dnevi že predložila.

Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Mac Dermott je na zadnji fiskovni konferenci izjavil, da je ta osnutek samo »delovni dokument, ne pa končno stališče ZDA«. S tem je hotel nedvomno namigniti tudi na predloge in stališče drugih držav, ki jih ameriška vlada ne bo mogla kar tako odkloniti.

Nedavno je namreč tudi britanska vlada predložila svoj »aide memoire« o japonski mirovni pogodbi. Britansko stališče se precej razlikuje od ameriškega. Medtem ko je ameriška vlada privolila v to, da bi Japonska postala zopet ena najmočnejših držav na Tihem oceanu, da bi obnovila industrijo in ladjedelnice, pa gleda Velika Britanija s precejšnjim nezaupanjem na obnovo japonskega industrijskega potenciala. Vendar pa to ni glavna razlika med ameriškim in angleškim stališčem. Bitveno je vprašanje, ali naj LR Kitajske sodeluje pri sklenitvi mirovne pogodbe z Japonsko: zelo važno pa je seveda tudi vprašanje Formoze.

V britanskem osnutku se govori o Formozu samo negativno. Rečeno je, da se mora Japonska odpuščati temu otoku. Britanska vlada se je tako posledno postavila na stališče, da bi morali po sklenitvi mirovne pogodbe z Japonsko vrniti ta otok zakoniti kitajski vladi v Pekingu, in sicer v skladu s katreško in potsdamsko deklaracijo iz leta 1943 ozir 1945. ZDA, ki priznavajo samo Čangkajškovo Kitajsko, pa so načelno proti vr-

nično problematike kot jo le redko najdemo v drugih istovrstnih skladbah. Peti klavirski koncert L. v. Beethovenja pomeni tako ne samo preizkušnjo za vsakega dozorelega pianista, temveč tudi sintezo takratne klavirske tehnike. Se več: skladatelj je v tem delu daleč presegel tisto, kar se tedaj nudila vsakdanja instruktivna dela v tem pogledu ter je tako postal pionir nove, romantične klavirske tehnike in na nemalo mestih — spominjam tu le na osrednji del — tudi izraznosti.

Nova točka je bil Blissov koncert, delo, ki je nastalo po naročilu ter naj bi reprezentiralo angleško sodobno glasbo na svetovni razstavi v New Yorku in s tem v Združenih ameriških državah ustvaril takšno delo, sodba še ni možna. Vsekaror pa pomeni Blissov koncert veliko dejanje v svetu instrumentalne, specialno klavirske tvornosti, ki je vredno vsega upoštevanja in pozornosti. Svojno stveni način obravnave solističnega parta trobilih naslonjen instrumentacij), polna orkestrska zvočnost, v splošnem vedra, blesčeta zvočnost dajejo temu delu množico neprikljane karakteristike, ki jo mnogo neprisiljene karakteristike, ki jo mogoče v tem delu najdemo.

Pariška konferenca

Gromiko še ni dokončno odgovoril na nov predlog zahodnih delegacij

Trintrideseti sestanek namestnikov zunanjih ministrov je trajal deset minut

Pariz, 19. aprila. Dvaintrideseta seja namestnikov zunanjih ministrov, ki je trajala samo 2 uri, ni privedla do prav nobenega napredka v sestavljanju dnevnega reda četverne konference. Sodijo, da sovjetski delegat še ni dobil natančnih navodil iz Moskve v zvezi z zadnjim predlogom zahodnih sil, ker se je tudi na današnji seji omejil, kot večeraj, samo na splošne pripombe.

Gromiko je dejal, da po mnenju sovjetske delegacije najnovejši zahodni predlog ni niti jasev niti izčrpen. Naglasil je, da je za ZSSR nesprejemljiv dnevni red, v katerem ne bi bil izrečno omenjen Atlantski pakt in ameriška oporišča. Pripomnil je tudi, da je vprašanje

Vsi moramo pomagati PRI DECENTRALIZACIJI DRŽAVNE UPRAVE IN GOSPODARSTVA

Vsake prenosove so redno bolj ali manj težavne in terjajo velik osební delež vseh, ki morejo k stvari kar koli koristnega prispevati. Tudi izvedba decentralizacije vodstva našega gospodarstva in upravljanja države — na katero smo pristali s sprejetjem odlokov o prenosovih zvezne in republiških vlad — brez sodelovanja širokega kroga ljudi ne bo mogla biti uspešno izvedena. Predvsem pa bo brez njihovega deleža nujno potekala počasneje in bolj boleče, kot bi bilo sicer potrebno in tudi pravo.

Da bi se poklicani ljudje potrebe po tem osebnem deležu čimbolj zavedali, so se predvečerašnjim zbrali na medeobjono posvetovanje. Zbranim je podpredsednik vlade dr. Brečelj in kratko obnovil našim bralcem z poznani smisel reorganizacije, v krajši diskusiji pa so prisotni razčistili še tudi nekatera že bolj podrobna vprašanja.

Prenosova zvezne in republiških vlad je seveda šele samo ogrode, ki mu bodo stvarno vsebino v veliki meri dajali

Svojcem v Begunjah in Dragi pokopanih talcev

Zaradi dokončne ureditve grobišč in postavitve spomenikov v Begunjah in Dragi pokopanih žrtv fašističnega nasilja, se bodo v prihodnjih dneh vršila posvetovanja s svojci talcev. Posvetovanja bodo posebej za svojce radovljškega, krajskega in kamniškega okraja ter mesta Ljubljane.

Prvo posvetovanje bo v nedeljo dne 22. aprila ob 9. uri v kino dvorani na Bledu, na katero so vabljjeni svojci talcev iz radovljškega okraja in Jesenic.

Kraj in čas posvetovanja za ostale kraje bo pravčasno sporočen po organizaciji Zveze borcev in časopisju.

Glavni odbor
Zveze borcev NOV Slovenije.

STROJEPISKAM, KI TEKMUJEJO!

Nedavno smo poročali o tekmovanju strojepeisk, ki je zajelo vse naše ustanove. Vse strojepeiske, ki bodo tekmovala za naziv najboljšie, obveščamo, da se tekmovanje ne bo vršilo 22. t. m., kot smo navedili v zadnjem poročilu, ampak 23. t. m. ob 8. uri zjutraj v prostorih Državnega zavarovalnega zavoda, Ljubljana — Miklošičeva 19.

Trsta nejasno omenjeno v predlogu zahodnih velesil. V odgovoru sovjetskemu delegatu je namestnik britanskega zunanjega ministra Ernest Davies dejal, da žele vse zahodne države izboljšanje mednarodnega položaja, ki bi omogočil zmanjšanje oboroževanja. Davies pa je pripomnil, da je vse, kar more sedanja konferenca namestnikov napraviti v tem pogledu, to, da zagotovijo razpravo ministrov štirih velesil o tem vprašanju.

Današnja seja namestnikov je trajala samo 10 minut. Ker predstavnik Sovjetske zveze še ni dobil navodil iz Moskve, je bil ta trintrideseti sestanek, ki je bil doslej najkrajši, po desetih minutah zaključen.

ljudje, ki delajo v upravi ali gospodarstvu. Zato je izrednega pomena, da prav ti najbolj razumejo duha teh naših sprememb in vselej točno vidijo cilje, ki jih zasledujemo. Če kdaj, bo sedaj potrebno, da ne bodo opravljeni svojih poslov le operativno, marveč bodo morali svoje delovno področje tudi proučevati ter stavljati primerne predloge za spremembe v smislu splošnih načel decentralizacije in eprostitve našega gospodarstva.

Prehod od trdno vodena gospodarstva k bolj sproščenuemu bo neizprosno bolj ali manj težak in bo terjal tudi vrsto začasnih ukrepov. Brez deleža operativne bodo težko sprejeti pravčasno in tudi ni verjetno, da bodo najboljši. Vse to pa bo šlo predvsem na škodo delovnih ljudi samih.

Prenekaterikrat bo treba biti pogumen in o eni ali drugi stvari dovolj samostojno ukrepati. »Tega poguma je pri nas odločno premalo«, je enemu izmed vpraševalcev odgovoril dr. Brečelj. Skrivamo se za črko in se bojimo prevzemati osebo odgovornost za svoje delo. Da pri tem ne zaidemo v anarhijo, je toliko potrebno, da poznamo smisel in cilje sprememb »Korak od zapletenega poslovanja k anarhiji je le kratak«, je zbrane opozoril dr. Brečelj in prijeto zaključil, da je anarhija še vedno pogubnejša kot nekaj preveč popisane papirja. Opomba je bila opozorilo, da ne opuščamo določenih poslov v upravi slepo in brez odgovornosti, ne da bi presodili, kaj so nam pomenili doselej in kakšna je njihova vloga za naprej.

Edvard Kardelj — Milovan Đilas: Nova Jugoslavija u savremenom svetu. (Djilas: Savremena tema.) Izdala »Kultura«, Beograd 1951 v cirilici, 132 strani.

Pomorstvo, št. 2, leto VI. Časopis ministrstva pomorstva FLR, Reka. Naša oredstva pomorska revija prinaša v tej številki obširen članek o naših novih motornih ladjah, še posebej o »Sloveniji«. Zanimivi so tudi članki o strokovnosti pomorskih kadrov, o mednarodnem pripravnem pravu in pomorstvu, o arhitekturi ladij, o potapljanju v morske globine, o Diesel-motorjih za ladijski pogon, o petindvajsetletni pomorskega muzeja v Splitu. Letna naročnina je 375 din. ček. rač. na 508.9004890.

Nova zborzila, št. 4, leto IV. Izdaja Zveza mariborskih kulturnih delavcev v Mariboru. Številka je posvečena desetletnici OF. Dušan Fortič je napisal uvodni članek »Naša moga«; prozo Branka Jurec »Med-vladje Filip Mrdaviš; pesnari »Goranci«. Marja Fortič odloške iz »Sencarja«. Anton Anžlojč nadaljuje daljšo povest »Človek na meje«, pesmi Koblar, Slamnik, Strmec Onič, Filipič in Branko Rudolf. Revija prinaša spominje Ljubomira Nenodoviča o Njegošu spominja se dr. Janka Štebingerja, desetdesetletnice dr. Murko, 50. letnice Pavla Rasbergerja piše o slikarju Antu Trstenjaku in Ivanu Kosu in objavlja njegune umetniške priloge. Pripombe k »Slovenskemu Pivovaru« dostavlja dr. Čermč in Ing. Pivov.

Med graditelji nove železne ceste

Doboj, aprila

Dva dni je močno deževalo in struga reke Bosne je postala v doljnem toku pretesna za vso količino vode, ki jo je nabrala po poti. Umazani valovi so se razlili po bregovih ter spremenili polja in pašnike v nič dobrega obetajoča jezera. Vse je čakalo sonca: polja, travniki, pobojca, posuta s pravkar zvezetelim sadnim drevjem, kmetije. Z zavihanimi rokavi so ga pričakovali tudi mladi graditelji proge Banja Luka—Doboj. Kdo bi

Pri zadnjih besedah se je komendant zamislil. Zdelo se mi je, da kaj napeto brska po mislih. Vendar, samo nekaj trenutkov. »To sem mislil povedati — je dejal z malo bolj počasnim glasom — da smo imeli v drugi čet mladinca, ki mu je bila disciplina trn v peti. Večkrat sem se pogovarjal z njim in mu skušal dopovedati, naj bo tak, kakor so drugi. Obljubil mi je, da se bo popobiljal, pa je lakoj zopet pozabil. Na prvi brigadni konferenci je bilo govora tudi o Šemsiju,

tišina in to je na Šemsija bolj delovalo, kakor če bi glasno protestirali. Zdej je med najboljšimi v brigadi.«

Po kosilu sem poiskal Šemsija in še vrsto drugih brigadirjev. Muhamed Avdić mi je pripovedoval o Avtostradi in Novem Beogradu in zatrjeval, da ima toliko izkušenj, da na sektorju, kjer dela, prav nič ne pogrša nadzornika. Kulturni referent mi je pokazal tablice in kredu in dejal, da te stvari kmalu ne bodo več potrebne: njegovi »učenci« menijo, da bi jih kar takoj posodili neki novi brigadi, kjer so še nepismeni. Kulturni referent je menil, da je to le malo preveč optimistično. Jožo Selaković in še 8 mladincev je prišlo na progo iz kmetijskih delovnih zadrug.

»Pa vas zdej ne bodo pogršali pomladi, ko je največ dela«, sem pripomnil.

»Nič nas ne bodor«, je odvrnil Jožo. Naši zadrugniki že vedo, kaj pomeni proga za Bosno, pa tudi ta dva meseca bodo radj malo bolj pritisnili.«

Jožo dela v zadrugi pri konjih. To delo si je sam izbral, ker ga je že od vsega začetka najbolj veselilo. Ponosno pripoveduje, da je imel v letu 1946, ko so v njegovi vasi Dvorovi ustanovili zadrugo, opravka le z dvema paroma konj, zdej pa jih je že 70. Tudi njegova zasluga je, da je dobila zadruga v Dvorovih republiško prehodno zastavo.

Popoldne je odšla brigada na miting v bližino vas, zvečer pa smo nadaljevali pogovore. Mnogo novih stvari sem zvedel. Brigada ima zelo razvito kulturno življenje: ustanovili so folklorno skupino, pevski zbor ter recitacijski in dramski krožek. Uredili so si nogometno igrišče ter igrišče za košarko in odbojko. V predvojaški vzgoji so v tem mesecu bolj napredovali kakor doma v treh.

In še nekaj. Te dni bo bjelinska proglašena za udarno. Brigadirji bodo dobili priznanje za svoje delo, za številne noči, ko so vstajali in pomagali razkladati gradivo z vagonov, da ne bi zastajal promet.

V teh lepih pomladnih dneh pastirice še v miru pasejo ovce, čez nekaj mesecev pa jim jih bo večkrat prepočil vlak nove železne ceste

neki dvomil, da so prav oni najbolj nestrjno upirali očij v gosto kopo oblakov, ki jih je podil veter.

Tisto popoldne, ko so se končno raztrgali oblaki, so v bjelinski brigadi praznovali dvojno zmago: dokončali so 12 km dolgo pomožno progo, nogometni pa so kar štirikrat pretresli mrežo sosednje sunitijske brigade. Oba dogodka sta bila predmet živahnega razpravljanja in priznam, da sem se kar nekam nerad vmešal v razgovor in jih poprosil, naj me povedejo h komandantu. Tako je pač v vseh mladinskih taboriščih: najprej se javi v štabu in razloži namen obiska. Ko mine ta formalnost, je njim in tebi laže pri srcu: razgovor se sprosti, na mestu, kjer sta prej stala dva, jih je nenadoma deset, dvajset. Vprašanj in odgovorov ni konca ne kraja. Čez pol ure, ali pa še prej, se počutiš kot doma in zdej se ti, da bodo ure, ki jih boš preživel med njimi, mnogo prehitro minile.

Moder delovna obleka, na prsih značke z raznih mladinskih akcij, odločne, rekel bi skoraj trde poteze v obrazu, in očij, ki venomer objemajo vsa, kar se dogaja okrog njih; to je podoba komandantov domala vseh brigad, ki sem jih obiskal na progi. Momčilo Mihajlović — komendant bjelinske — si je v prejšnjih akcijah in v delu z mladino doma nabral toliko izkušenj, da med mladinci bjelinskega okraja, ni bilo vprašanja, koga bodo postavili na čelo. Morda je tudi on osebnostno pripomogel, da si jih je prijavilo 40 odstotkov več kakor so imeli v načrtu.

Med razgovorom so prihajali v štab komandirji čet, pa tudi brigadirji. Videl sem, da uživa Momčilo pri vseh spoštovanjih. Momčilov prijazen obraz je moral namreč takoj vsakega pridobiti in hitro sem ugotovil, da je do kraja spoznal način, kako je treba delati z mladino, to se pravi pogovoriti se z vsakim tudi o stvareh, ki so mu najbolj pri srcu.

»Slišal sem, da je bjelinska brigada že dober mesec dni na progi in da ste večino teh barak, kamor so te dni prišle nove brigade, vi postavili. Vem, da se mladina zna boriti s težavami, pa vendar bi človek le rad podrobneje zvedel, kje tiči »skrivnost« uspeha?»

»Skrivnost? No, če že govorimo o skrivnosti, moram povedati, da ni samo ena, ampak da jih je več. Brigada se mora počutiti kot ena družina, o življenju in delu morajo odločati vsi in ne samo štab in končno, s tistimi, ki so slabi, je treba delati potrpežljivo in vztrajno.«

kakor ga imenujemo. Namenoma msem hotel, da bi ga kritiziral kakšen član štaba — naj se pogovore z njim tisti, ki skupaj z njim delajo! Res se je dvignil tovariš iz prve desetine, ki prav po zaslugi Šemsija ni izpolnila norme. Na kratko mu je povedal, da tako ne more več biti. V prostoru je zavladala mučna

Ali bodo letos Ljubljančani preskrbljeni z drvmi?

Mnoge Ljubljančane zanima, kako bodo letos preskrbljeni s kurivom. Ali bodo tudi letos pripravljali drva sindikalne podružnice? Direktor mestnega podjetja »Kurivo« nam je dal naslednje pojasnilo:

»Za preskrbo Ljubljane (za široko potrošnje, za ustanove itd.) bi potrebovali najmanj 160.000 prn drv. Po zveznem planu so jih dodelili komaj 125.000 prn, kar je vsekakor premalo, zlasti še, ker so v zadnjih letih lesno-industrijska podjetja, ki so dolžna pripravljati drva, dokaj slabo opravila to nalogo — delno zaradi težav z delovno silo, a tudi zaradi zapostavljanja te naloge. To dokazujejo tudi letošnji primeri. LIP Ljubljana bi moralo v prvem četrtletju poslati v Ljubljano 4541 prn drv, do konca marca pa smo jih prejeli komaj 452 prn.

Izkušnje lanskega leta, ko so nekateri LIP poslali Ljubljani komaj polovico določenih količin drv, so tudi letos narekovale prevzeti sešnjo drv na panju. Za izhod v silo — čeprav je ta izhod zelo slab, zlasti z gospodarskega stališča — smo izposlovali najprej 40.000 prn drv na panju, naknadno pa nam jih je MLO Ljubljana odobril še 20.000, največ v Kočevskem Rogu. Kot rečeno, predvsem zato, da si vse količine zajamčimo, oziroma, da pomagamo LIP.

In kdo bo nasekal 60.000 prn drv? Doslej se je prijavilo nekaj večjih sindikalnih podružnic iz Ljubljane, ki bodo nasekale 11.000 prn drv. Brezne za sešnjo drv pada tudi letos spet na nekatere sindikalne podružnice. Na račun sešnje, ki so jo opravljale sindikalne podružnice, je bilo zlasti lani precej kritike, precej tudi upravičene. Toda kdo naj oskrbi oziroma naseka drva, če pa LIP niso sposobni pripraviti dovolj drv? Nedvomno bi mogli sindikate razbremeniti sešnjo — čeprav to breme prostovoljno prevzema! — s tem, da bi LIP pripravili vsa potrebna drva. Druga stvar, ki ovira

pravilno razdeljevanje, so najraznovrstnejše »linije« in prednosti pri razdeljevanju drv. Če je bilo lani, delno pa tudi še letos, kar 14 najrazličnejših poti, po katerih so razni ljudje prišli do drv z različnimi potrdili in nakazili, je to nedvomno največja ovira, da bi začeli redno deliti drva. Tudi razdeljevanje drv prek rajonov se ni obneslo. Nekaterim so jih dajali preveč, drugim pa nič. Že letos so v Ljubljani tako razdelili 15.000 prn drv; mnogi so jih dobili neupravičeno, nekateri celo s protekcijo. Preskrba s premogom bo letos boljša, čeprav še ne najboljše in zadostna!»

Tako je torej pojasnilo. Prepričani smo, da je vse to res. Vendar kaže, da so tako na »Kurivo«, kakor na MTP oziroma MLO pozabili na številne naše kmete, ki bi bili pripravljeni v zimskem času sekati drva. To povedo lahko tudi člani sindikalnih podružnic, ki so lani sekali drva in so o tem govorili s kmeti. Napaka zadnjih let se je torej spet ponovila. V zagovor bodo tisti, ki jim je poverjena skrb za preskrbo drv za ljubljansko potrošnje, najbrž dejali: »Težko je najti kmete, ki bi sekali, še teže je z voznišče. Res je, toda poiskati jih je treba in z njimi govoriti. A ne tedaj, ko imajo poljska dela, temveč pozimi. Tega pa seveda niso storili. Tudi letošnje slabo zimsko vreme, ki je oviralo sešnjo, ni izgovor, saj lani v zadnjih mesecih niso vedeli sanj. Popolnoma drži, da mnoge sindikalne podružnice prostovoljno prevzema sešnjo drv, je pa to le prevelika obremenitev zanje.

Morda bo kdo dejal, da bi bili stroški, če bi kmetje sekali drva, večji. Preprost račun bi tako trditve seveda ovrgel. Upoštevajoč pa še, da so kmetije vajeni sešnje, kar je za gozd in red v njem neobhodno potrebno (zlasti glede čuvanja prirastka ob podiranju) je prednost, če bi kmetje pripravljali drva, še večja in očitnejša.

Presodite tudi vi, ki ste med borbo hodili po Kozjanskem

Po snegu in blatu sem stopal od Prevorja po hribovitem terenu proti vasi Krivica. Na okraju sem namreč zvedel, da frontovci v tej vasi požrtvovalno tekmujejo v čast 10. obletnice OF in so si februarja priborili tretje mesto. Med potjo sem srečal starejšega kmeta, ki mi je prijazen odgovoril na vprašanje, kam moram zaviti: »Tudi jaz sem od tam. Še dobre pol ure čez hrib, pa bova v Krivici.«

Ogledovalova sva drevje, ki se je pripogibal pod težo novo zapadlega snega in govorila o življenju ljudi na Kozjanskem.

»Tam, v tisti požgani hiši bomo uredili frontni kotiček«, je pripovedoval spremljevalec, ko sva zagledala prve rdeče strehe. »Zanj smo zbrali že osem tisočakov in dvajset knjig. Tudi gradivo smo že nabavili, tako da bomo v kotičku prihodnji mesec že študirali. Odkar smo izvolili nov frontni odbor, se je naše delo že v marsičem izboljšalo. Izvolili smo tudi kmetijski, živinorejski, sadjarški in potrošniški svet, vsi pa bodo v precejšnje pomoč kmetijski zadrugi. Od 120 članov Fronte jih redno prihaja na sestanke okrog sto, pa tudi predavanj se radi udeležujemo. Zadnjih nam je organizacija Zveze borcev razdelila precej blaga, seveda med najbolj potrebne.«

Krivica je bila med narodnoosvobodilno borbo domala vsa uničena. Pridne roke vaščanov so obnovile hiše le delno, toliko pač, v kolikor so uspeli dobiti gradivo, da so si pokrili strehe svojih domačij. Zavila sva po blatni cesti skozi

okraju in zaprosil za material, toda nikoli ne utegnem zaradi dela na posestvu in v frontni organizaciji. Tisti, ki so dobili material pred tremi leti, so še nekako zvožili, zdej pa smo že dve leti v precejšnji stiski. No, morda bomo dobili letos kaj več. Slihi se namreč, da se bo organizacija Zveze borcev bolj pozanimala za nas.«

Še o marsičem sva se pogovorila, nato pa sem se od njega poslovil. Nedaleč od tod sem zapazil dim, ki je prihajal iz neke podrtije in se krivil v vetru. V tem, bunkerju podobnem prostoru, živi okrog 70 let star možakar Miha. Zavil sem v dolino na drugo stran. Splohna proti Drenškemu rebru sem opazil otroke, ki so se igrali po vinogradih. Ko sem se zanimal za njih, sem zvedel, da so zidancie njihovi zasilni domovi, ker vaščani doslej niso utegnili obnoviti svojih domačij. Več hiš je bilo videti tudi povsem novih, vendar le od daleč. Večina teh ima še neurejene prostore, mnogo pa je še tudi nedograjenih. Ker prebivalci nimajo cilindrov za petrolejke, si svetijo kar s treskami, ali pa si pomagajo na kak drug način. Ljudje pravijo, da novih cilindrov na Kozjanskem že dolgo niso videli. Bivši trgovec Plemenitaš jim včasih prinese kdo ve od kod, vendar mu gre zgolj za naturalno zamenjavo.

Cesto proti Lisicnem so vaščani zgradili že po osvoboditvi. Ob njej je obnovljenih že več hiš in gospodarskih poslopj. Tu je tudi nekaj takšnih ljudi, ki so material dobili že pred leti in se še vedno ne znajdejo, da bi prijeli za delo.

Plištanj na Kozjanskem

vas. Sopotnik dolgo ni spregovoril, potem pa je le z zagrenjenostjo začel: »Mislim sem, da današnja pot v Kozje ne bo zaman. Zmetil sem se, šest mesecev že hodim v dolino, da bi kupil kilo ali dve soli, in vedno se moram vrniti s prazno košarico. Nemara imajo druge dovolj soli, na nas pa so pozabili. Če ste z okraja, bi vas le prosil, da se za to zanimate. Mislim sem že, da bi jo mahnil na Hrvaško. Hrvatje jo namreč čisto prinesejo, vendar zahtevajo za kilogram po pet kg fizola. To pa je le preveč.« Ob zadnjih besedah: »So pač težave, mi je stisnil roko in zavila sva vsak svojo pot.

Na koncu vasi sem stopil v nizko, novo zgrajeno hišo, brez oken in vrat. Bila je prazna, prostori pa še neometani. Od nekd sem slišal otroški glas. Po stopnicah sem stopil v klet. V tem prostoru stanuje namreč zelo aktiven odborniški vaške frontne organizacije skupaj z ženo in otrokom. S Francom sva bila kaj hitro v pogovoru. Ker sem o uspehih Fronte zvedel že med potjo, sem razgovor zasukal na družinsko življenje. Opazil sem, da mi je kaj nerad odgovorjal na vprašanja, zato ga z njimi nisem več mučil. S kratkimi besedami mi je orisal vse težave, ki ga tišijo: »Dostj je še takih v vasi, ki živijo z družino tako kot jaz. Hišo sem sicer že pred tremi leti pokrtil, vendar imam težave z nabavo oken, vrat, stekla in drugega gradiva. Često sem že mislil, da bi se oglasil na

To pa seveda ne drži za vse. Tržan v Bistrici si je sam s kama in blata postavil zidove, jih zvezal in pokril z leseno streho. Odkar so mu odkupovalci na polju, kjer je oral, izpregli par volov in mu jih odpeljali, je besen na vsakega tujeja človeka, ki pride tudi mimo. Kaj ne bi. Saj so nekateri odkupovalci postopali z ljudmi na Kozjanskem povsem nepravilno.

Nazadnje sem se oglasil še pri Gorjupju, odborniku frontne organizacije Zdole. O njem sem zvedel še to, da so ga prebivalci izvolili za odbornika krajevnega ljudskega odbora Kozje.

O Gorjupjovi družini sem že pri sedmih zvedel, da je med najaktivnejšimi v vasi. Dva sinova sta delala v frontnih brigadah, kadar pa je kakšna akcija v vasi, zagrabj za delo kar vsa družina. Ne tarnajo dosti, ker za to nimajo časa. Dostj so pretrpeli med narodnoosvobodilno borbo, zato se zadovoljivo danes z bornim kotičkom. Pred tremi leti so si sami zgradili temelje s kletjo, toda hiše niso mogli dograditi. Poletje še nekako preživijo. Otroci spijo na senu, starši pa si napravijo ležišče v kleti. Pozimi pa je vendarle nekoliko težje. Stisnejo se, kakor se stiskajo mnogi drugi na Kozjanskem.

Ves dan sem hodil tod naokoli, nazadnje pa sem odšel z edino mislijo, da je treba ljudem na Kozjanskem bolj pomagati. J. U.

FRANCE SLOKAN:

Po desetih letih ustanovitve OF NA DOLENJSKEM IN V BELI KRAJINI

Te dni po dolejskih vaseh postavljajo mlaje. Belo krajino pa je kakor nalašč olepšala pomlad; zdej se, da je vso deželico onkraj Gorjanцев roka umetnika pripravila na svatovanje: razpostavila je bele šopke — cvetoče češnje, hruške in slive med prvimi zelenjem, ki kljuje in breti po letu strašne suše iz tal s tenko plastjo rodovitne zemlje. Najsi je ta deželica še tako revna — marsikje je bila predvsem zaradi nerodovitega kraškega ekalovja — naš človek že spričo same njene lepote začuti, da je bilo vredno boj-evati se ter umirati zanj. Boj se je začel pred desetimi leti — in mlaji v dolejskih vaseh niso edina, zgolj zunanja podoba praznovanja desetletnice Osvobodilne fronte. Tudi se je začel boj, da bi na tej rečni zemlji bilo gospodar naše ljudstvo in da bi moglo živeti človeka vredno življenje. Boj pa se ni končal, ko so utihnile puške: in ko zdej stopiš med ljudi, ki živijo v obnovljenih vaseh — tu in tam v senci razvalin srednjeveških gradov — živo začuti, da boš še traja: blaginje, ki jo naj prinese socialistična doba, ne ustvariš čez noč. In — toda stopimo rajši takoj med ljudi.

PODOBA ŽUZEMBERKA

Ko prispēs v Suho krajino, ti ni treba iskati sledov pretekle vojne. Na prvi po-

gled te podoba nekaterih krajev, kakršen je n. pr. Žuzemberk, celo neprijetno presenetli. Kdaj se je tu končala vojna? Ali je trajala dalje časa, kakor drugje pri nas? Ni menda hiše, ki bi po nji še zdej ne bilo več ali manj jasno zapisano, kar je pač pisala vojna s svojo kravato roko. Precej stavb še niso obnovili in jih najbrž ne bodo. Dovolj je drugega, korle-njšejšega dela, kakor da bi trafil drago-ceno gradivo za podrtije. Tako bi radi dogradili zlasti zadružni dom. Toda ope-ke ni. Gradijo precej veliko stavbo za nad 12 milijonov dinarjev naročil. Zakaj zavračate naročila? Ali Žuzemberk ne potrebuje dohodkov? omo se čudili. Or-ganizator in vodja »Jelke« nas je pove-del v »stovarno«, kjer smo si mogli na marsikaj sami odgovoriti. Stopili smo si-cer v precej veliko hišo. V nadstropju ima »Jelka« dve sobi. Pisarna ali skladiš-čiše? Da, toda tudi delavnica in »ka-binete« ustvarjalca številnih modelov, pro-totipov. To je »stovarna... V manjši sobi so pri delu tri dekleta — na lesenih kroznikih, lončkih, škalticah in drugih izdelkih slikajo barvne okraske. Umetni-ce? Da, toda najstarejša je pri tem delo-šle dve leti. Kdo si je zamislil te tako učinkovite, preproste vzorce, ki iz njih diha pristna domača, ljudska umetnost? To ni kič, kakršnega dandanes skoraj v nobenji trgovini več ne pogršamo. Tu

je sicer obdelovanje lesa tradicija. Ven-dar so se s tem poprej slabo preživljali le posamezniki. Kdor ni imel dovolj zemlje ali pa je bil popolnoma brez nje, si je moral poiskati zaslužek med drvarji ali vozniki v območju kočevskih gozdov. Nekaj mizarjev je živelo tu, izdelovanju lesne galanterije pa se je posvetil kakšen samouk; izdelovanje igrač, ličnih le-senih posod in raznih gospodinjskih pred-metov tedaj ni bilo niti priznan poklic.

Eden izmed takšnih samoukov, Slavko Hotko, je leta 1948 dal pobudo za us-tanovitev »Jelke«. To podjetje zdej po-znajo že v Makedoniji, v Zagrebu, Dal-maciji... Na vseh dosedanjih razstavah v Ljubljani in drugje je prejelo diplo-me, medalje... Brž ko so razstavili svo-je izdelke, so naročila začela kar deže-vati. Toda lani niso mogli sprejeti za nad 12 milijonov dinarjev naročil. Zakaj zavračate naročila? Ali Žuzemberk ne potrebuje dohodkov? omo se čudili. Or-ganizator in vodja »Jelke« nas je pove-del v »stovarno«, kjer smo si mogli na marsikaj sami odgovoriti. Stopili smo si-cer v precej veliko hišo. V nadstropju ima »Jelka« dve sobi. Pisarna ali skladiš-čiše? Da, toda tudi delavnica in »ka-binete« ustvarjalca številnih modelov, pro-totipov. To je »stovarna... V manjši sobi so pri delu tri dekleta — na lesenih kroznikih, lončkih, škalticah in drugih izdelkih slikajo barvne okraske. Umetni-ce? Da, toda najstarejša je pri tem delo-šle dve leti. Kdo si je zamislil te tako učinkovite, preproste vzorce, ki iz njih diha pristna domača, ljudska umetnost? To ni kič, kakršnega dandanes skoraj v nobenji trgovini več ne pogršamo. Tu

ti ljudje ne delajo po predlogih nekaterih »šols«, ki iščejo vzorce v vseh mogočih cenikih mednarodne kičarije.

Samouk Hotko, preprost človek — spočetka misli, da imaš pred seboj »na-vadnega« kmeta, se skromno smehlja. Kje se je učil? Samouk sem, skromno prizna. Vse to delamo sami; vzorci, mode-li, ornamenti, prototipi — so naši. Vi-del sem na razstavah igrače in lesno ga-lanterijo nekaterih podjetij — kopije nemških izdelkov To pa je našel!

Potem pa je začel razkazovati proto-tipe igrač, kakršnih doslej pri nas še ni bilo. Lokomotiva, letalo, cestni valjar, traktor, avtobus, avtomobilska cisterna (lani so izdelovali nad 50 vrst izdelkov). Sleherni izdelek je zložljiv. V trenutku ga razstaviš in zložiš v škatlo. Razstav-ljeni deli zavzemajo mnogo manj prostora pri prevozu, v skladiščih in v pro-da-jalnah. Potem nas je izdelovalec prese-ntil še s tako imenovanimi kolektivnimi igračkami, sestavljanjki. To so razne tehnične igrače, primerne zlasti za otro-ške domove, šolske zavode, skupine pionirjev... Otroci se učijo iz lesene »opeke« graditi hiše, sestavljati oestreja in konstrukcije iz sestavnih delov; es-tavljajo vlake; tu je tudi celotna vas e celo vrsto poslopj; dalje: pionir gradi-most, postavlja stebre za daljnovod, ki ima celó izolatorje. Na polih pa je še precej drugih podobnih, čudovitih izdel-kov, ki bi jih pionirji z največjim vese-ljem pozdravili.

Zakaj vsega tega več ne izdelujete? omo se čudili.

Toda odgovora ni bilo treba: eaj v sobah nismo videli nobenega stroja. Po-trebovali bi strožnico in seveda še mpr-sikaj. Trudimo se in trudimo — pravijo — pa ne moremo nič doseči. Lani pa je podjetje s petimi ljudmi ustvarilo 271.000 dinarjev čistega dobička. S temi sredstvi zdej gradimo stavbo za delavnice. Ko bi imeli stroje... Izdelke bi mogli tudi iz-važati. Gre za milijone dinarjev deviz. Naročila pa moramo zavračati. Na trg bi mogli dati na leto za 20—30 milijonov dinarjev izdelkov. Samo stroji, stroji...

V krajevnem mizarском podjetju ve-do tudi marsikaj povedati, česar marsi-ko noče vedeti. Kdo bi pa govoril o podjetju, ki zaposluje samo sedem ljudi! Utegnilo bi jih pa zaposliti celo deset-krat več. Kaj delajo? Tega jih nikar ne vprašaj, da ee ne bodo čudili, kje si ži-vel v zadnjem desetletju. Ali morda ne-veš, da je pri nas na Dolenjskem pogo-relo na tisoče hiš in da so številne dru-zine brez pohlštva? Pa ne le brez po-stelj, marveč so mnoge hiše še vedno brez oken in vrat. Mizariji bi delali po-noči in podnevi. Vidiš, kako Franca Lav-riča, vodjo mizariskega podjetja, boli, da ee podjetje ne more hitreje razviti. S Hotkom eta dolge noči izdelovalj modele za kolektivne igrače. Pomagala eta drug drugemu. Tožila, da ni strojev, Lavrič pa še vedno ne more razumeti, zakaj je treba napraviti toliko potov in premo-gavati neverjetne težave, da ee podjetje na okraju končno izvojuje 5 kg žebeljev ali nekaj garnitur pohištvenega okvaja.

(Nadaljevanje sledi)

V čast zgodovinskega praznika

Tri najboljše ironine organizacije v radgospkem okraju

V nedeljo so na III. sešnanju okrajnega zbora Fronte poročali delegati o delu v šestdesetnem tekmovalnem letu. Do sedaj je doseglo najboljšo uspešno frontno organizacijo v Ljubljani, Zepovcih in Apahach. V čast tekmovalna so opravila člani tekmovalne skupine, 16.990 prostovoljnih ur v vrednosti 240.562 din. Najboljši vaski odbor med temi tremi, t. j. Lutervci, je prejel tokrat že tretji prehodno zastavico okraja. V Lutervcih so v čast 10. obletnice ustanovitve LZUD in imeli že dve uspešni prireditvi. Dobra izobraževalna tečaja se je udeleževalo nad 50 članov Fronte. Pri vseh volitvah zmagal prvi. V skupnem tekmovalnem so zmagovali štirinast ter si diplomno priložilo v trajno last. V obdelovalno zadruško imajo vključenih že 65% vaščanov.

Med tekmovalcem se je vpisalo v Fronto 1104 novih članov. Na zboru so sklenili, da bodo odpravili vse pomanjkljivosti, ki so jih ugotovili v politično-ekonomski in kulturno-prosvetnem udeleževanju. Za III. kongres so izvolili 13 delegatov. Zasedanja sta se udeležila tudi Mara Radia, članica Izvršnega odbora Jugoslavije iz Beograda in ljudski poslanec za radgospki okraj minister za pravosodje tovariš dr. Helj Modic. Delegati so tudi veliko razpravljali o upravnih za proslavo 10. obletnice OF — 18.

Sestanki bivših izgnancev v Celju

V večerih 10. obletnice OF se bodo sestali izgnanci, ki jih je okupator aretirani in odpeljal v okrajne in okrajne zapore, zlasti v Maribor.

Poskusimo z javnim glasovanjem

Kar veselji so bili potniki, ko so oni dan brali v Ljudski pravici, da bi kazalo poslati srednjeveški domilek ob pobiranju vozniških listov na ljubljanski železniški postaji po listi poti v pozabo, kakor so šle ljubljanske mitnice z njihovo užitino. Čudno žile pospeje, bi se stare, koža se nagubala, kole zahtevajo škrtati in razpadne, celo o gorah pravijo, da jih ob časa polagoma razjeda. Samo tista ozka vrtica na železniški postaji so šilava in odprana bolj od granita.

Potniki seveda niso bili optimisti, da bi mislili, da te vratic in gneče pred njimi po prihodov vsakega potniškega vlaka že jutri ne bo več. Naglica ni nikjer dobra, to je vedel celo visokogorski polj. Da pa bi se je ne veliko predogleda kakor jara kača in da bi potnikom naposled je priznalec z nadlegovanjem še tu v Ljubljani, ko se že tako dovolj pri-

in v Celje, nato pa poleti 1941 s posebnimi železniškimi transporti v Srbijo in na Hrvaško. Ždal bo minilo od taktar 10 let in iskrena želja vseh je, da se sestanejo in obudimo spomine.

Družabni sestanki bivših izgnancev bo v Celju v soboto 12. maja na domu OF. Zaradi pomanjkanja prenočišča v Celju se udeleženci lahko vrnejo z nočnimi oziroma jutranjimi vlaki.

Za sestanke je pripravilen primeren program. Vsak udelezenec plača samo 10 din kot prispevek za kritje prirediteljskih stroškov, presešek prispevkov pa bo izročeno socialnemu fondu OF za mesto Celje.

Vsi, ki se nameravajo sestanka udeležiti, naj se prikladijo do 5. maja na naslov: dr. Ervin Mejak, Celje, Tomšičev trg 9. Vaški prijavljenci naj naveže tudi kraj, v katerem je najdlje živel v izgnanstvu, ker bodo miže označene s kraji.

rivajo nagnečeni v vašnih od vojn. bi, morda kazalo prirediti javno glasovanje. Ne z dviganjem rok, ampak kar na vozni listek naj bi napisal vsak potnik enega ali dveh nedeljskih viakov, kako in kaj misli o tem. Če je navdušen za pobiranje vozniških listov na ljubljanski in morda še na katerih drugih postajah, naj piše »da« in listek odda, če pa s tem ni zadovoljen, naj bi napisal »ne«. In stavimo tisoč proti pet, da bi se izrekli vsi potniki proti temu srednjeveškemu gnajvanju.

Njihovo mnenje pa bi menda upoštevala tudi železniška uprava, saj žilna v demokratični državi. Poskusimo torej po tem receptu! Družnec se namreč bojimo, da iz te moke še dolgo ne bo kruha.

POPRAVEK

K našemu članku »Spet bo nesreča — pijan motociklist vozi, ki smo ga objavili v našem listu dne 5. IV. 1951, dajemo naslednji popravek našim dopisnicam.

Pomembni Anton Cvjetek in njegova žena nista stopila s kolez zaradi prihajajočega motociklista, ampak zaradi z nasprotne strani prihajajočega osebnega avtomobila.

Književnik Alojz Pesek iz Maribora, ki je nato prišel v motociklist in iz Bohove, je zakrivil nesrečo. Pri prevoznosti, kar je zaželjeno, od žamometov križajočega avtomobila volje kljub temu še v trajno 30–35 km dolže ter pri tem podri kolezarija Cvjetka. Na razpravi so ugotovili, da Pesek ni bil pijan, pač pa je bil kaznovan, ker je vozil z nedopustno brzino in ni nudil pomoči.

Tudi politično delo je bilo uspešno

Trbovlje, 19. aprila. V šestdesetnem tekmovalnem letu je žel krajevni odbor OF Marne v Trbovljem okraju lepe uspehe. V zadnjem tekmovalnem so priredili veselico s srečevalom. Pri tem so imeli nad 30.000 din čistega dobička. Od tega so prispevali okoli 12.000 din za pravilo mostu in 18.000 din za popravilo ceste. Za knjižnico so nabavili 50 novih knjig. Pri gradnji vodovoda in pri elektri-

Kako gospodarijo v KZ na Suhorju

Metlika, 19. aprila. Redke so kmetijske zadruge v Bell krajini, ki bi imele tako dobro pogoje za dobiček, kakor jih ima Kmetijska zadruga Suhor pri Metliki. Razen trgovine ima tudi obrtne odseke, in sicer: sodarskega, mizarškega, kolarskega in žago na električni pogon. V kraju samem in okoli so vinogradi in gozdovi. Gospodarska poslopja še niso docela obnovljena. Po orodju, posedi in poštenju je mnogo povprašanje. Za vse te se odpravi vodnja zadruga, ki zanimajo, še manj pa delovni kolektiv obrtnih odsekov. Delavci odsekov z voditeljci se zadovoljujejo z redno plačo po 19 din na uro, pa še to ne kaj dela ali ne. Zato se je zadovoljili tudi s tem, da so prejeli od osnovne šole v Suhorju v januarju 1950 88.240 din za narodne mizarške izdelke in blago, ki so jih poslali na solit. Zdal po 12 mesecih se šele pogovarjajo, kje dobiti potrebščine. Res je težko iskati gradivo, posebno pa les v gozdnatih Gorjančih zvrstih lasne žage. Pa tudi časa ni bilo, ker so rajz obračali janje na raznju, kot pa da bi v rednem delovnem času opravljali žagarjska dela. Popolnoma so pa preželi kune in v njih združeni pri 12-letnem polnoletniku. Organizacija za nabavo vina je dobro uspešna, saj so na množičnem sestanku izrazili mnenje, da bodo žagali najprej tistim, ki bodo prinesli poln cečar.

Vodje odsekov so sporazumno s predsednikom KZ dobro uredili in hrambo in blaginjsko poslovanje. Zato se je sprejel vsak zase, tako seveda tudi denar za izdelke in usluge. Mimo njihovih želj so stla samo plačila z virmanskimi priplačili, ki so pa bila zelo redka. Evidence o prejeti gotovini sploh ni bilo, kakor tudi ne o narodi. Vodje odsekov so nosili gotovino v žepu vsaj mesec brez avza in tako so imeli zbiranje v bloku zapisa nego z navadnim svinčnikom, res ni težko iztrgati. Zato so žagari na žagi, na kateri bi mogli sežagati 15 do 18 kubnih metrov v osmih urah najmanj pa 10 kubnih metrov, torej v vsem letu najmanj 3600 kubnih metrov lesa, sežagali je 1844 kubnih metrov lesa, kar je razvidno v obratni knjižici poslovanje. Vse izdelke in blago, ki so jih zbirali, so poslali na trg ali v blok, kjer so zbirali izdelke, ni nikjer zabeleženo. Pa tudi odpadki in okrajki so šli po raznih kanalih, od katerih ni vključena nobena izkupieka, ki bi moral znatiš lani najmanj 30.000 din. Takšno poslovanje je povzročilo izgubo v zadrugi, vsem ko so imeli posamezni odgovorni funkcionarji pod krinko zadrugiške odprave in dobička, ki obdaja, da tega ni opazil upravni odbor zadruge, da celotni brutto promet, ali bolje re-

Medvedvi v bližini Črnomlja

Letos ališimo, da se pojavljajo medvedvi v mnogih nižinskih krajih, kamor doslej običajno niso prihajali. Še stari občani se ne spominjajo, da bi jih kdaj videli ali slišali o njih. Zdi se, da so prilezli medvedvi iz zimskih brlogov pošteno lačni, ker so marsikje napravili tudi že precej škodo. Spravili so se celo že kar nad prašiče. Zato te dni gozdarji okrog Črnomlja tja proti Gradcu in Semeču skrbno zapirajo svinčnike in hleve, da ne bi komične pomoči tudi njim napravili škodo. Zato manj se je v Krupki lozi v gozdu, ki se razprostira nad Črnomljem, Semečem, Stranjsko vasio in Gradcem. Hudo se ga je ustrašili okrajni šolski inšpektor tov. Zivko Tomšič v tork 10. aprila, ko se je peljal zgodaj zjutraj s kolesom po cesti od Črnomlja proti Stranjski vasi in Črnelcu. Na klancu, kjer je moral iti peš z ravnim, mu je nasa, ni v nekovi prečkala pot medvedka z mladimlet. Mladič se je celo igral in kobacal v občestnem jarku, ko pa je medvedka zavohala in zagledala kolezarja, je zarenčala in z mladimlet sta se umaknila v gozd. Tovariši Tomšič pravi, da je tudi on s kolesom pohitel naprej.

VREMENSKE POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Napoved za petek dne 20. aprila 1951: V Primorju sončno s spremenljivo oblazinjenostjo in neznatnimi krajevnimi plohami. V alpejskem predelu predelno sončno s premejnimi naraščajočimi oblazinjenostjo in popoldanskimi krajevnimi plohami. V vzhodni Sloveniji pretežno lepo vreme. Temperatura v Primorju ponoči 12°C, podnevi 18°C, v ostalih predelih Slovenije ponoči 6°C, podnevi 13°C.

OBVESTILA

KMETIJE, OBRTNIKI IN DELAVCI CELJA, BLIŽNJE IN DALJNE OKOLICE!

Obiščite veliki pomladanski »Jurijev sejem«, ki bo v nedeljo 22. aprila v Celju. Na sejm bomo prodajala vsa trzavska podjetja, proizvajalci in obrtni podjetja. Velika izbira blagaj na sejm boste lahko kupili izdelke, ki jih doslej ni bilo na razpolago. Nabavite si tekstino blago, perilo, moške obleke, otroško konfekcijo vseh vrst, lesne izdelke, kolosa, železno, poljedelske stroje in orodje, radioaparate, elektrotehniški material, barve, igračo, kozmetiko in drugo. Prometne vrzve uzodne. Za prehrano poskrbljeno.

PIONIRJI, POZORI!

Mestni odbor Ljudske tehnike poziva vse pionirje, ki imajo male avtomobilne na nožni ali motorni pogon, da javijo svoj naslov na Mestni odbor Ljudske tehnike, Ljubljana, Celovška c. 23, zaradi pionirskih avtomobilskih dirk. Svaj naslov sporočite do 24. aprila pisмено ali osebno s priloženjem staršev. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

NAJDENA DVOKOLESA

Poverljivost za notranje zadeve Kranj-mesto obvešča, da se hranijo v tukajšnjem skladišču tri najdena kolesa, in sicer:

1. Moško kolo, znamke »Stadion«, tov. št. 181781, črna barva, biatniksi krompiran, z rdečimi obrtmi, na zadnjem biatniku rdeči steklo, napis »Stadion«. Kolo je dobro ohranjeno.
2. Žensko kolo, brez znamke, tov. št. 419, sive barve, kolo je predelano iz moškega, krmilo je italijansko. Kolo je dobro ohranjeno.
3. Moško dvokolo, znamke »Gaspel«, tov. št. 6199068, črna barva, krmilo navadno in ima lesene ročke. Kolo je dobro ohranjeno.

KADILCI POZORI!

Prodaja tobačnih izdelkov se je vršila od sedaj le v trafikah in to samo v delavskih obdolenih urah. Na željo kadilcev se je prodaja tobačnih izdelkov izpopolnila ter jih odasle lahko prodaja vsaka gostilna, menza, zadruga ali trgovina, tako da bo kadilec nakup omogočen tudi v večernih urah ter ob nedeljah in praznikih.

Navedeni lokali prejmejo tobačne izdelke od najbližjih prodajnih skladišč podjetja »Tobak« s predpisanim prodajnim popustom.

Kjer koli bi se upravičeni lokali ne poslužili te ugodnosti, naj kadilci sami zahtevajo, da lokali uvedejo prodajo tobačnih izdelkov, ker zato ni nobene ovire.

AVTOBUSNA PROGA

Ljubljana-Gornji grad-Ljubno prične redno obratovati dne 21. aprila 1951 vsak dan po sledečem voznem redu:

16.00	odh. Ljubljana	prih. 8.40
16.50	Kamnik	7.50
18.20	Gornji grad	6.35
18.40	prih. Ljubno	odh. 6.00

IZLET NA TERMO ODREB: RADNICKI

V nedeljo 22. aprila bo izšel »Odred« prvenstveno tekmo proti Radniškemu v Beogradu. Ob tej priliki organizira vodstvo »Odreda« obisk tekmo. Vse informacije in prijave spremena poslovalnica »Tovariš« v plinarski hiši, Tatarska ulica 11, Ljubljana.

KONCERTI

Violončelist Pierre Faurer bo na simfoničnem koncertu Slovenske filharmonije igral solistični part Bocherinijeva igra v Dvojakovaga koncerta za čelo in okestar. Na sporedu je tudi Haydnova simfonija v G-duru z udarcem na parket. Dirigent Bogo Leskovic. Koncert bo v soboto 21. aprila ob 20.15 v Unionu. Vstopnice v Knjižarni muzikali.

DNEVNE VESTI

Komite LSM fakultete za strojništvo obvešča vse študente, da bo v petek 20. aprila ob 19.30 v veliki predavalnici na Grabnu konferenca LSM — fakultete za strojništvo.

Vabilo na redni občni zbor podpisane podružnice, ki bo v ponedeljek 23. aprila 1951 ob 4. uri popoldne v dvorani Doma sindikatov (Delavske zbornice), Miklošičeva cesta št. 22, v vod skoli vhodna vrata. — Društvo upokojencev, podružnica Ljubljana, rajon I.

MKJU »Miran Jarec na VIII. gimnaziji Beograd priredil v predvečer 10-letnice OF III. koroski kulturni večer v soboto 21. aprila ob 20. uri v avli 2. nadstopja beigradske gimnazije. O Podjunski in Meškiški dolini bo predaval s sklopičnimi slikami dr. Felaher. Mladinski mešani zbor bo zapel 8 pesmi iz teh krajev. Vstopnina 20 in 10 din. Pridite!

Dn 12. aprila t. l. je utonil v Savi pri Trbovljah Franc Grmolek, star 48 let, obleden v temnosivni obleki. Na desni podakti tevtirano letnico 1903. Kdor o utopitvi kaj ve, naj sporoči Marjli Grmolek, Trbovlje I. Loke 179.

Poziv bivšim pevcom Franceta Maršala v smislu sklepa našega zadnjega sestanka sklicujemo sestanke vseh pevcev, ki so peli pod vodstvom pot. Franceta Maršala (bivši člani APZ, KSS in ostali) v ponedeljek 23. t. m. ob 20. uri v balkonski dvorani univerze (Kongresni trg 11-I). — Prosim, da se sestanka udeležijo vsi in točno.

PREDAVANJA

Društvo ekonomistov Slovenije priredil zaradi splošnega zanimanja za temo v petek 20. aprila ob 19.30 v Gregorčičevi ulici 23 (dvorana Gospodarskega sveta) Nadaljevanje diskusije k predavanju O gospodarstvu v ZDA, ki je bo vodil predavalci tov. Janez Stanovnik. — Vabljeno k udeležbi!

Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicinare na predavanje polkovnika dr. Milutina Djordjeviča: »O vojnih plituh; osebna in kolektivna zaščita« z demonstracijami. Predavanje bo v petek 20. aprila ob 19. uri v predavalnici Interne klinike.

CENTRALNA Ljudska UNIVERZA IN DRUŠTVO INŽENIRJEV IN TEHNIKOV

Petek 20. aprila ob 20. uri predava ing. Kavčič Rajko, predstojnik Instituta za industrijska raziskovanja. Naslov predavanja je: Kako nastaja povliti klavir in njegov pomen za široko potrošnje. Jugovnlai največja tovarna tovarna na Balkanu. Poslušali si bodo lahko ogledali vzorce proizlovene te tovarne. Predavanje bo v predavalnici fizikalnega instituta (vhod iz Gosposke ulice).

GLEDALIŠČE

DRAMA LJUBLJANA

Petek 20. aprila ob 20: Kozak: Profesor Klepec, I. repiza. Izven.

Sobota 21. aprila ob 20: Kozak: Profesor Klepec, II. repiza. Izven.

OPERA

Petek 20. aprila ob 20: Pucelni: Tosca. Zaključena predstava za Rudarsko in Industrijsko šolo Zagorje in Trbovlje.

Sobota 21. aprila ob 15: Wolf Ferrar: Zvezde ženske. Zaključena predstava za LMS.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Mestni dom

Petek 20. aprila ob 20: Molčre: »Namišljeni bolnik, komedija v 3 del. V korist Rdečega križa.

Sobota 21. aprila ob 20: J. Nestroy: »To smo tihi, veselilci z gobdo in petjem.

Predpridaj vstopnic pri Državnih založbi odd. za muzikališe od 10–12 in od 15–17 ter eno uro pred začetkom pri večerni blaginji v Mestnem domu.

VESELI TEATER 90 MINUT

iz Ljubljane gostuje

Iz: Dom kulture. Sobota 21. aprila ob 20. uri.

Slovenska Bistrica: Dom kulture, nedelja 22. aprila ob 12. in 19. uri.

V NEDELJO BO V LJUBLJANI TEKMOVANJE PRVE VRSTE

Prvenstvo države v telovadnih kompozicijah

V nedeljo bo v Ljubljani III. poevno državno prvenstvo v akademskih sestavih, katerega se bodo po dosedanjih prijavah udeležili telovadci in telovadke iz Slovenije, Srbije in Hrvaške.

Za republiko prvenstvo, ki je bilo prejeto nedeljo v Celju, je pokazalo nenavdno veliko zanimanje za to panogo splošno telesno vzrojo, saj je nastopilo kar 19 avtorjev iz 12 držav s 24 točkami, pri katerih je sodelovalo nad 230 telovadcev. Takšnega uspeha in tudi kvalitete ni pokazalo doslej še nobeno republiko prvenstvo v akademskih sestavih, tako da gremo pričakovati tudi na državnem prvenstvu visoko kvaliteto nastopajočih točk in izvedbe. Najboljšo oceno mež vsami skladbami je dobila točka luž. Lindnerja »Tri mazurke«, pa tudi skladbi Gizele Zavadlajlove iz Ptujca »Krajmo gese in Milke Kovačičeve iz Celja »Vaje na dveh gredeh« nista mnogo zaostajali in bosta tudi na državnem prvenstvu nedvomno dobili lepšo oceno. Vsekakor pa je treba poudariti izreden uspeh skladbe luž. Lindnerja, ki je od 100 možnih točk doblila v Celju 96 točk. Tudi ostale točke, predvsem tiste, ki so dobile pravico sodelovanja na državnem pr-

venstvu, so bile na visokem nivoju, žal pa je večina avtorjev posvetila premalo pozornosti skladbam za moške oddelke (za žane in za mladince), kar v veliki meri kaže na šibkosti telovadne organizacije, ki nima v družtvi dovolj močnih članskih in mladinskih oddelkov, s katerimi bi avtorji lahko preizkusili svojo sestavo. Za telovadne državnoprvenstvo, sta doslej prijavili prikaz skladb Hrvatstva in Srbije, Bosna, Makedonija in Črna gora se znaenkrat še niso odzvale. Po starostnih in vadbenih kategorijah so številno najbolj zastopane mladinke, ki bodo nastopile v 7 točkah, pionirke pa v šestih. Samo ena točka je komponirana za članice, medtem ko sta dve skladbi mešani.

Prvenstvo, ki ga bo vodil načelnik Telovadne zveze Jugoslavije, dr. Ivko Pustisek s člani tehničnega odbora Telovadnih zvez Jugoslavije in Slovenije, bo v nedeljo z začetkom ob 7. uri v telovadnici na Taboru. Vsi nastopajoči oddelki bodo najprej nastopili pozikušno pred posebno sodniško komisijo, nato pa se bo pričelo pravo tekmovalanje z ocenjevanjem.

Najboljše ocenjene, bodo ponovili na slavnostni akademiji, ki bo zrvečer v opernem gledališču s pričetkom ob 20. uri. Ze sama kvaliteta vseh udeležencev-telovadcev, posebno pa še dejstvo, da bodo s to priveditvijo tudi počastili 10. obletnico ustanovitve OF, so jamstvo, da bo prireditev resnično pomemben dogodek in v velik zdužitev vsem ljubiteljem telovadbe, zlasti pa akademskih točk in telovadnih pisov.

Ker je zanimanje za to prireditev in povpraševanje po vstopnicah zelo veliko, opozarjamo občinstvo, da se pravočasno naroči vstopnice pri Telovadni zvezi Slovenije (Likozeva ulica, provizorij IV — telefon 45.22), predpridaj vstopnic pa se prične v soboto popoldne pri blaginji opernega gledališča. Priprani smo, da bo občinstvo s svoje udeležbo, izkazalo priznanje za trud vsem avtorjem, pa tudi telovadcem, ki so se vadili dolge mesece večer za večerom, preden so dosegli isto dovršenost, ki jo navadno obudujemo na kvalitativnih akademijah.

Naša konjeniška ekipa v Rimu

Beograd, 19. aprila. V enem izmed najlepših rimskih parkov, »Campo di Sienna«, bodo od 28. aprila do 6. maja velike mednarodne konjske dirke, ki se jih bo udeležilo približno 100 jahadcev med njimi tudi jugoslovanski. Tekmovali bodo v 13 različnih disciplinah. Tradicionalne konjske dirke v Rimu sodijo med največja tekmovalna te vrste na svetu. Na tej prireditvi so vedno sodelovale najboljše konjeniške ekipe na svetu.

Naša konjeniška ekipa se je začela pripravljati za to tekmovalje že v januarju, v marcu pa so bila štiri poskusna tekmovalja, nakar je bila določena ekipa, v kateri je 5 jahadcev, in sicer Djordje Jovanović, Djordje Petrovič, Radoslav Parison, Dušan Karan in Stanko Vilim. Izbranih je bilo 10 konj, in sicer Kondor, Gromov, Bilov, Paša, Jupiter, Raketa, Vulkan, Mangup, Mores in Slini. Gleda na dobro formo naših konj, zlasti Kondorja in Gromova, ki sta na lanskem tekmovalju dosegla do-

Brazilski nogometaši zmagali na Dunaju

Dunaj, 19. aprila. Pred 60.000 gledalci je bila včeraj na dunajskem stadionu nogometna tekma med brazilskim moštvom »Sao Paolo« in dunajsko »Austrijo«, ki se je končala z zmago gostov 2:1 (0:1). Gosti iz Južne Amerike, katerih klub sodi med najboljše brazilske nogometne klube, je bil vsekoli za nos. Gostje so pokazali tehnično popolnost ter se zlasti odlikovali v skokih in v igri z glavjo. Z izrednimi kombinacijami so prihajali pred vrata »Austrije«, vendar jim ni uspelo svoje premoči realizirati. »Austrie« so vsilili svojo igro, ki nikakor ne ustreza njenim igralcem. Avstriji niso utegeli pokazati svoje običajne nizke igre, kar so bili Brazilci tudi tu boljši od Avstrijcev. Navzile temu pa je domačinom uspelo priti v vodstvo po Melhiorju in voditi do 85. minute. Najboljši igralec v domačem moštvu je bil Kowanz II., ki je bil spetoheta nezanesljiv, vendar se je pozneje popravil in izvrstno igral. Moštvo »Sao Paolo« se je odlikovalo s sigurno igro ter hitrostjo.

Veleslalom na Rožni preložen

SK »Jože Gregorčič« Jesenje, sporoča, da pralaga veleslalom na Rožni, razpisana za 22. t. m. na nedolodno čas. Ta dan priredi namreč Smučarska zveza Slovenije tekmo v smuku z Bukovca, v počastitev obletnice OF.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek 20. aprila ob 16: Nušič: »Narodni poslanec«. Zaključena predstava za šole v gospodarstvu.

Nedelja 22. aprila ob 16: Nušič: »Narodni poslanec«. Izven in za poželje. V korist Narodnega doma v Trstu.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota 21. aprila ob 14: Jurčič-Tomažič: »Deseti brat«. Za okolice doma. Dijaški predstava.

Nedelja 22. aprila ob 14: Jurčič-Tomažič: »Deseti brat«. Za okolice. Zveze z vlaki ugodne.

PRESKRBA DELITEV MESA

Poverljivost za trgovino in prekrško MLO v Ljubljani obvešča potrošnike, da si v soboto, dne 21. aprila t. l. lahko nabavijo prekajeno meso in mesne izdelke na odrezke v različnih nakazih: R-Ia lam, R-Ia, R-Ib, R-2, R-2a, R-2a, R-1, R-1, R-2, R-2, D-1, D-2 in D-3 za mesec april 1951.

Meso si lahko nabavijo tudi bolniki, noseče žene, dajalci krvi, udarniki, doječe matere in inozemski strokovnjaki.

Meso delja neprekinjeno od 6. do 18. ure vsa prodajalna mesta.

Obroki in navodila bodo nabita na vidnem mestu v prodajalni.

ZAKLJUČEK DELITVE AJDUVE MOKE

Obveščamo potrošnike mesta Ljubljane, da se delj ajdova moka za mesec april t. l. do vključno ponedeljka dne 23. aprila t. l.

Opozarjamo, da se po tem dnevu ajdova moka za mesec april ne bo več delila, zato naj si jo potrošniki nabavijo!

Prodajanje naj takoj po končani delitvi oddajo preostalo količino ajdove moke svoji upravi, ista pa Trgovskemu podjetju »Ekonom«: Industrijski magazini za direktno podjetju »Ekonom«, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 12.

Trg, podjetje s kurivom RLO III

»Kurjave« ponovno poziva odjemalce, da dvignajo plačano kurivo do 25. t. m. ker prede podjetje v likvidacijo. — upravnik Vučkovič.

KINO

LJUBLJANA, UNION: slov. film »Na svoji zemlji«, kratki film: »Mca JA 19 II. Predstava ob 16.15, 18.15 in 20.15. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje. — MOSKVA: ameriški film »Maševanje Rdečih čarovnic«, kratki film: nov. 14. Predstava ob 15. 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje. — SLOGA: ameriški film »Nevesta napredaj«, kratki film: Veliki izvori. Predstava ob 15. 17 in 19. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje. — TRIGLAV: jugoslovanski film »Plavi 9«, film-nov. 14. Predstavi ob 18 in 20. — Siska: ameriški film »Zmajev seme«, II. del bosanski mesečnik 32. Predstavi ob 18 in 20. — LITO-STROJ: angleški film »Noro srce«, obozrnik 46. — VEJCE: angleški film »Varnostna cesta«, kratki film »iz davne preteklosti«. — MARIBOR PARTIZAN: jugoslovanski film »Carobni meč«, kratki film Dogodek v Rašpi, UDARNIK: ameriški film »Zaslijujka iz Novega Orleansa Srbski mesečnik 37. — CELJE METROPOL: ameriški film »Kraljev brivec«, mesečnik JA 20. — DOM: avstrijski film »Otrcol«. — PRASA: filmske nov. 2. — BLEB: ameriški film »Humoreskas«. — RADOVLJICA: jugoslovanski film »Rdeči cvet«, filmske nov. 41.

RADIO

Poročila ob 5.15, 6.00, 12.30, 15.00, 19.30, 22.00 in 23.55.

5.00 Jutranji pozdrav — 5.25 Hrvatse narodne pesmi — 5.50 Jutranja telovadba — 6.10—7.00 Zabravna jutranja glasba (vmes gospodinski nasveti) — 11.30 Solska ura za nižje gimnazije: Najmanjši in najmlajši nasč jete — 12.00 Emil Adamič: Ljubljanski aktivisti, Pavel Siviec: Kolo nasč, Dijaška predstava.

Nedelja 22. aprila ob 14: Jurčič-Tomažič: »Deseti brat«. Za okolice. Zveze z vlaki ugodne.

22.00 Narodne in umetne pesmi polo Fantle na vsi — 14.30 v restavratski delavnici Zavoda za spomeniško varstvo — 14.45 Antonin Dvorak: Slovanska rapsodija št. 1, op. 45 — 15.15—15.30 Nove klavirske skladbe avstrijskih skladateljev izra pianist Marian Lipovec — 17.30 Solska ura za gimnazije: Najmanjši in najmlajši nasč jete — 18.00 Uranite, kaj igramo! — 18.30 Razgovori o razvoju glasbe: O glasbi nordijskih narodov govori prof. Vilko Ukmar — 19.00 Igra orkestra Radia Ljubljana pod vodstvom Uroša Prevorska solist violonist Karlo Rupel — 19.45 Zabravna glasba vmes objave — 20.00 Slovenski zunanje-politični pregled našega stalnega izvanje-političnega komentatorja dr. Brzona Tomca — 20.15 Zeleli ste — poslušajte! — 21.00 »Svet v satiri in humorju« — Pif: Petrov; Ich bin od glave do peta — 21.20 Komorna ura del sodobnih italijanskih skladateljev — Sodelujejo: violinist Ali Dermelj in pianistka Ksenija Ogrinova in Pavel Siviec — 22.15 Kaj bo jutri na sporedu — 22.30 Slovenske narodne pesmi (na valju 202.1 in 212.4 m) — 22.50 Oddaja za inozemstvo v nemščini (na valju 327.1 m) — 22.45 Oddaja za inozemstvo v italijansčeni (na valju 327.1 m) — 23.00 Z mikrofonom sredi življenja in dogodkov — 24.00 Zaključek oddaje.

OGLASI

ZA ALJAZEJ DOM v Vratih 150mo nakarja (prednost moški) in kulturne. Ponudbe poslati na Planinsko društvo Mojstrana 598.

BRIVCI POZOR! Tri toaletne mize z marmornatimi ploščami napradaj. Simonček Anton, Celje, Mariborska 38. 9265

SIVALNI STROJ in rahljeno spalnico iz trdega lesa prodam